

trillingen, ioniserende en niet-ioniserende straling.

Gebruikers van dit blad kunnen eventuele suggesties, opmerkingen en praktijkervaringen met aanbevelingen sturen aan het Directoraat-Generaal van de Arbeid. Na een jaar wordt het blad, rekening houdend met de ontvangen reacties, definitief vastgesteld.

Het concept-publikatieblad kan schriftelijk worden besteld bij DGA, Postbus 69, 2270 MA Voorburg, onder vermelding van CP 14. De prijs bedraagt f 13 per exemplaar.

De folders 'Als je een baan hebt en je wordt zwanger' en 'Werkende vrouw en borstvoeding' zijn gratis te bestellen bij het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, tel. 070-715911.

Andere publikaties van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over zwangerschap en borstvoeding:

- S 26 Zwangerschap en Arbeidsbelasting (bestellen bij DGA, Voorburg, analoog aan bestelwijze P-blad);
 - Risico's van chemische stoffen voor vrouwen in het beroep (bestelnr.: 8303068); prijs f 15;
 - Faciliteiten Zwangere Werkneemsters (bestelnr. 8408121); prijs f 12,50;
 - Werken en zwangerschap, een zware bevalling (ISBN 90 363 9590 9) prijs f 11,50;
 - Zwangerschap, moederschap in combinatie met betaalde arbeid (ISBN 90 363 9591 7) prijs f 25.
- De vier laatste onderzoeken zijn te bestellen door overmaking van het bedrag op giro 552712 van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid in Den Haag onder vermelding van het bestelnummer en titel.

Drs. E.T.J. van Kooten,
directie Sociaal Arbeidsbeleid,

J.A. Ringelberg,
arts, directie Gezondheid, DGA

Noten

1. Voor zwangere vrouwen is deze informatie verwerkt in de brochure 'Als je een baan hebt en je wordt zwanger'.
2. Ook over dit onderwerp is een brochure voor werkgevers verschenen: 'Werkende vrouw en borstvoeding'.

Beroepsverenigingen vinden elkaar in eigenheid en gezamenlijkheid

Arboplatform ziet het licht

'Gecoördineerd optreden van de beroepsverenigingen was niet of nauwelijks te bespeuren'. Aan het woord is drs. M. Schenke in zijn functie van voorzitter van het Arboplatform. Dit Arboplatform – het overlegorgaan van beroepsverenigingen op het gebied van arbeidsomstandigheden – trad op het onlangs gehouden congres 'Mens & Arbeid' veelbelovend voor het voetlicht.

Amper drie jaar geleden was boven geciteerde constatering volledig conform de situatie. De beroepsverenigingen hielden elkaar angstvallig in het oog en wierpen bewust dremfels op om de eigen posities te verdedigen. Ieder claimde een eigen terrein binnen het arbogebied. Overlappingsen waren dus vanzelfsprekend een oorzaak van menige pittige woordenstrijd. Het feit dat Schenke boven geciteerde woorden in de verleden tijd sprak, geeft aan dat men elkaar eindelijk denkt te hebben gevonden. Een uitstekende zaak en blijkgevend van een volwassen kijk op de huidige en komende ontwikkelingen op arbogebied. Alleen samenwerking tussen de betrokken arbodeskundigen, zowel in de bedrijven, als op verenigings- en adviesniveau kan de basis vormen voor een toekomstig verantwoord arbobeleid.

Tijdens deze eerste openbare manifestatie werd het woord o.a. gevoerd door eerdergenoemde voorzitter van het Arboplatform Schenke, tevens voorzitter van de NVVK, en W.J.L. Spit, voorzitter van de Arboraad. Schenke ging in op de geschiedenis en het ontstaan van het Arboplatform. 'In de zeventiger jaren is reikhalzend uitgezien naar de komst van de Arbeidsomstandighedenwet. De 'humanisering van de arbeid' was in; er bestond in het parlement en daarbuiten grote eensgezindheid over alle harmonie die de wet met zich mee zou brengen. De euforie kende nauwelijks grenzen. Menige bedrijfsarts, veiligheidskundige, ergonom, psycholoog, maatschappelijk werker, verpleegkundige, arbeidshygiënist en personeelsfunctionaris, had zijn of haar inbreng gehad bij de totstandkoming van de wet. De verwachtingen waren hoog gespannen', aldus Schenke, waarna hij de opmerking maakte over de totale afwezigheid van de onderlinge afstemming tussen de beroepsverenigingen in die tijd. De Arbowet heeft een bewustwordingsproces op gang gebracht bij de

disciplines die een rol spelen of willen spelen bij de bevordering van goede arbeidsomstandigheden. Schenke daarover: 'Voor bedrijfsartsen en veiligheidskundigen was dat een duidelijke zaak. Hun taken zijn in de wet vermeld. Wel mopperden de veiligheidskundigen – en dat doen zij nog steeds – dat de taken wat onevenwichtig zijn verdeeld, iets dat door de Commissie Deskundige Diensten uit de Arboraad ook wordt beaamd. 'Moeilijker was het', zo vervolgde Schenke, 'voor de arbeidshygiënist. Hun discipline is niet als zodanig in de wet genoemd en de arbeidshygiënische taken zijn onderdelen van de takenpakketten van de BGD'en en Veiligheidsdiensten geworden. Hier wreekt zich de politiek onhaalbaar gebleken gedachte van de interdisciplinaire samenwerking in de Arbodienst. Ook hier dus gemopper. Analoge problemen doen zich voor met de andere deskundigen. Speciaal wil ik in dit verband nog wijzen op de positie deskundigen die werkzaam zijn in BGD'en en Veiligheidsdiensten. In het algemeen zullen zij geen veiligheidskundigen zijn en zijn het geen artsen.

Deskundige diensten

'Betekent dit dan ook', zo vervolgde Schenke, 'dat zij verstoken zijn van een onafhankelijke positie en een zelfstandig oordeel, dat immers vol-

gens de wettekst is voorbehouden aan bedrijfsartsen en veiligheidskundigen. Dat kan toch niet de bedoeling zijn? Ook hier ligt dus een probleem', constateerde Schenke.

In 1984 tijdens het congres Arbo'84 wees ir. De Roos daar ook al op. Hij sprak toen over de samenwerking van de deskundige diensten, zoals die genoemd worden in de Arbowet, zowel de onderlinge samenwerking als met andere sociale deskundigen. 'Over deze samenwerking zouden afspraken moeten worden gemaakt', zei De Roos toen. Over de rol van die andere sociale deskundigen zei hij: 'Het ligt voor de hand om er vanuit te gaan dat de door de werkgever verlangde rol van die andere sociale deskundigen meestal niet de van de werkgever onafhankelijke advisering en ondersteuning van de OR zal omvatten'.

Schenke: 'Fijntjes merkt hij dan op dat de werkgever daar natuurlijk wel toe zou kunnen besluiten...! Menige VD of BGD, die inmiddels in een personeelsdienst is ondergebracht zal kunnen beamen, dat hier problemen liggen en ik denk dat dat ook geldt voor andere arbodeskundigen'. In het Arboplatform kunnen al deze onduidelijkheden op het gebied van taken en samenwerking bespreekbaar worden gemaakt. Schenke: 'Dat met elkaar spreken is voorwaarde om gemeenschappelijk naar buiten te kunnen treden en dat is hard nodig. Niet met elkaar communicerende beroepsverenigingen, of erger nog, elkaar bestrijdende beroepsverenigingen zijn geen partij voor beleidsmakers en beleidsvoorbereiders', constateerde de voorzitter van de NVVK terecht.

Dit is de belangrijkste drijfveer om deze nog wel niet geïnstitutionaliseerde samenbundeling van beroepsverenigingen in het leven te roepen. 'Er zijn inmiddels 12 bijeenkomsten van het Arboplatform geweest', vervolgde de platformvoorzitter. 'Verscheidene onderwerpen zijn de revue gepasseerd. Een aantal van de hiervoor genoemde wrijvingspunten zijn, o.a. met behulp van het DGA, opgelost. Het uitoefenen van invloed op de deregulering van de Arbowet had een gemeenschappelijke taak van de beroepsverenigingen kunnen zijn; helaas – het is er niet van gekomen – zover waren zij toen nog niet. Naar ik hoop', zo vervolgde Schenke, 'zullen wij die invloed wel kunnen uitoefenen op de voorstellen van de Europese Commissie tot het vaststellen van richtlijnen betreffende 'minimum-voorschriften inzake veiligheid en gezondheid van arbeidsplaatsen' en 'de tenuitvoerlegging ►

Samenwerking in het Arboplatform

Het Arboplatform is op het gebied van de arbeidsomstandigheden het overlegorgaan van beroepsverenigingen die, elk vanuit de eigen doelstellingen, deskundigheid op dit gebied vertegenwoordigen.

Het bevorderen van goede arbeidsomstandigheden in bedrijven en kantoren is al lang niet meer een zaak, die aparte deskundigen ieder vanuit hun eigen terrein kunnen overzien. Om te komen tot een arbobeleid, waar de Arbowet op aanstuurt, is onderling overleg nodig, en bovendien invloed op de eindverantwoordelijken voor het technisch en het sociaal beleid in onderneming of instelling. De dienstverleners op arbogebied bieden steeds meer een totaalpakket aan van verschillende deskundigheden. Samenwerking van veiligheid, gezondheid en welzijn wordt door de wetgever nadrukkelijk beoogd.

Hierop willen de vermelde bedrijfsverenigingen door middel van het Arboplatform inspelen met als doel:

- de samenwerking van hun leden in de praktijk positief te beïnvloeden;
- kennis en inzicht van hun leden te verbreden.

Om die gedachte concreet te maken:

- coördineren zij hun deelname aan belangrijke congressen en beurzen, zoals Mens en Arbeid 88;
- zullen zij gezamenlijke studiedagen organiseren en mogelijk ook publikaties uitbrengen;
- overleggen zij over hun opvattingen inzake maatschappelijke ontwikkelingen en op stapel staande wet- en regelgeving, om hun adviezen te coördineren.

Door lid te zijn van uw beroepsvereniging ondersteunt u de gedachte achter het Arboplatform.

De verenigingen achter het Arboplatform zijn beroepsorganisaties; alleen personen kunnen derhalve lid worden. Veelal is het voor personen of organisaties, die niet tot de eigenlijke achterban van de verenigingen behoren, mogelijk in het verenigingsleven te participeren door inschrijving als contribuant, het zich abonneren op het door de vereniging uitgegeven vakblad, of afzonderlijke intekening op cursussen en seminars. Elke vereniging heeft dit op eigen wijze geregeld.

Vraagt u daarom naar de brochures en folders van de afzonderlijke verenigingen. Het is niet mogelijk rechtstreeks lid van het platform te worden. Vindt u niet wat u zoekt, neem dan contact op met het verenigingssecretariaat:

- sectie Arbeids- en Organisationspsychologie van het Nederlands Instituut van Psychologen (NIP)

Bureau: Nic. Maesstraat 112
1071 RH Amsterdam

Tel: 020-791526

- functieverband Bedrijfsmaatschappelijk Werk binnen de Landelijke Vereniging van Maatschappelijk Werkers (LVMW)

Bureau: Leidseweg 80
3531 BE Utrecht

Tel: 030-948603

- Nederlandse Vereniging voor Arbeids- en Bedrijfsgeneeskunde (NVAB)
Secretariaatsbureau: Geldropseweg 303

5645 TK Eindhoven

Tel: 040-142266

- Nederlandse Vereniging voor Personeelsbeleid (NVP)

Bureau: Postbus 90730

2509 LS Den Haag

Tel: 070-180190

- Nederlandse Vereniging voor Arbeidshygiëne (NVVA)

Secretariaat: Postbus 71452

2507 BB Den Haag

- Nederlandse Vereniging van Verpleegkundigen in Bedrijven (NVVB)

Secretariaat: Bloemstede 400

3608 VD Maarssen

Tel: 03465-63017

- Nederlandse Vereniging voor Ergonomie (NVVE)

Bureau: De Boelelaan 30

1083 HJ Amsterdam

Tel: 020-5498492

- Nederlandse Vereniging voor Veiligheidskunde (NVVK)

Secretariaat: p/a GAK/AB

Postbus 8300

1005 CA Amsterdam

Tel: 020-455351

Wie zich nu aansluit, telt voortaan mee.

van maatregelen' door het Europese parlement. Opwaartse harmonisatie zal dan het sleutelbegrip moeten zijn volgens onze Europarlementariërs; in gewoon Nederlands: wij zullen moeten waken, dat met het openstellen in 1992 van de grenzen binnen Europa, wij niet gedwongen zullen worden slechtere wetgeving dan onze Arbowet te accepteren. Integendeel, die Lid-Staten, die wat arbeidsomstandighedenbeleid betreft wat zijn achter gebleven, zullen er naar moeten streven ons niveau te bereiken. Een mooie taak dus voor het Arboplatform, om daarop invloed te kunnen uitoefenen', zei Schenke.

Op weg naar een federatie

Veder constateerde hij 'dat de beroepsverenigingen die werkzaam zijn op het arbeidsomstandigheden terrein blijk hebben gegeven te willen samenwerken:

- a. door de oprichting van het platform;
- b. door het wegnemen van geschillen en
- c. door het gezamenlijk organiseren van deze middag.

Hoe mooi zou het zijn indien de sociale partners in de Arboraad of in haar werkgroepen ook meer dan tot nog toe daartoe bereid waren. Het op essentiële punten verdeelde advies over art. 19 van de Arbowet doet de gedachte post vatten, dat de gebleken eensgezindheid in het parlement bij de behandeling van de Arbowet een gevolg was van de mate van abstractie van behandeling; naarmate de wet moet worden geconcretiseerd lijken de verschilpunten toe te nemen...'

Aan het eind van zijn verhaal ging Schenke nog even in op de samenwerking met het DGA. 'Het moet mij van het hart dat deze samenwerking nog veel beter kan. Het platform wil daar in ieder geval hard aan meewerken en heeft dat ook reeds laten blijken door positief te reageren op de suggestie van het DGA om te komen tot een Werkgroep van Deskundigen ter ondersteuning van de Directie Gezondheid bij haar beleidsvoorbereiding. Wij denken, zij het met enige nuances, dat het zo moet'.

Hij besloot zijn betoog met de wens dat in de loop van de jaren de nu nog vrijblijvende samenwerking in het Arboplatform zal kunnen uitgroeien tot een wat hechtere organisatievorm. 'Bijvoorbeeld tot een federatief verband, ik haast mij hierbij uitdrukkelijk uit te spreken, dat dát mijn persoonlijke opvatting is', aldus de laatste woorden van drs. Schenke, die binnenkort het voorzitterschap van het Arboplatform zal overdragen aan

ARBO PLATFORM

in de geest van de Arbowet, een wet waarin samenwerking en overleg tot de grondtrekken behoren. Daarbij gaat het niet om samenwerking en overleg binnen de onderneming, op bedrijfstakniveau en op centraal nationaal niveau in de Arboraad, maar óók om samenwerking en overleg met de onderscheiden deskundigen. De wet gaat immers uit van een geïntegreerde interdisciplinaire benadering van de arbeidsomstandighedenproblematiek op ondernemingsniveau. Duidelijk is dat een nauwe onderlinge samenwerking tussen al de

Circa 100 genodigden waren afgekomen op het eerste publieke optreden van het arboplatform. Foto: Congresgebouw

een vertegenwoordiger van een andere arbodiscipline binnen het Arboplatform.

Eigenheid en gezamenlijkheid

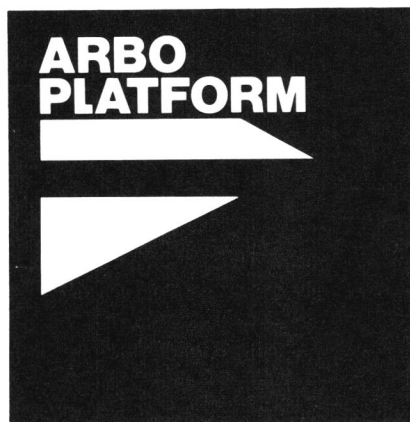
Na Schenke werd het woord gevoerd door de voorzitter van de Arboraad W.J.L. Spit. Uit zijn redevoering noteerden wij de volgende saillante opmerkingen. Over het Arboplatform zei hij: 'Het is voor alle belanghebbenden goed dat zij elkaar hebben weten te vinden en een eerste stap hebben gezet in de richting van een gezamenlijk en meer gecoördineerd optreden naar buiten. Een stap ook

betrokken deskundigen ook in dat verband daarvoor een vereiste is. 'Een samenwerking', zo zei Spit, 'ook op bedrijfstakniveau. Naar mij bekend, zijn er binnen de NVAB en de NVVK werkgroepen werkzaam die zich richten op bedrijfstakken of bedrijfssectoren, zoals de havens, de chemie, de gezondheidszorg, het vervoer, etc. Het zou mij een goede zaak lijken wanneer ook op dat niveau eenzelfde samenwerking gestalte zou kunnen krijgen als thans op centraal nationaal niveau door middel van het platform is gerealiseerd', aldus Spit. ►

Eén brievenbus

Hij vond het verder een goede zaak dat ook de sociale partners in Arboraadverband op één centraal punt de beroepsverenigingen kunnen aanspreken, hetgeen van groot belang is bij het innemen van standpunten over het beleid en over de regelgeving. 'Het behoeft geen betoog dat in het aangegeven kader één brievenbus de voorkeur geniet boven een straat vol met deze nuttige gebruiksvorwerpen. Evenzeer is duidelijk dat één gezamenlijk standpunt meer gewicht in de schaal zal leggen dan een hele reeks eigen standpunten die wellicht ook nog uiteenlopen', aldus de op dit punt met ruime ervaring gezegende Arboraadsvoorzitter. 'Het Arboplatform zou eenzelfde functie kunnen en moeten gaan vervullen voor de beroepsorganisaties als de Arboraad. Maar dan als voorbereiding op hetgeen in de Arboraad, in discussie met de daarin functionerende sociale partners, een vervolg dient te hebben.'

Over de 'eigenheid' van de beroepsverenigingen zei Spit het volgende: 'Het is kennelijk de bedoeling van de wetgever geweest om in de adviezen van de Arboraad vooral de opvattingen van het georganiseerde Nederlandse bedrijfsleven tot uiting te laten komen. De beroepsorganisaties zijn in de Raad niet vertegenwoordigd. Ook hebben de overheidsvertegenwoordigers in de Raad géén stemrecht. Toch is het – met volledig respect voor de primaire verantwoordelijkheid van de sociale partners – niettemin van belang dat de inbreng van de beroepsorganisaties in het werk van de Raad door een ieder wordt onderschreven en erkend. Het zou van kortzichtigheid getuigen als de Raad geen prijs zou stellen op een inbreng van de beroepsverenigingen in zowel de Raad als in haar commissies. De recentelijk door de Raad vastgestelde 'Nota over het betrekken van vertegenwoordigers van beroepsorganisaties bij de werkzaamheden van de Raad', is hier zeer duidelijk over. In deze nota wordt onder meer gesteld 'dat het belangrijk is om de beroepsverenigingen bij het werk van de Arboraad te betrekken omdat het ten behoeve van de advisering van belang is kennis te nemen van de opvattingen van deze verenigingen', aldus Spit. Na een verdere uitleg te hebben gegeven over de mogelijkheden om als 'deskundigen' te participeren in commissies of werkgroepen, constateerde Spit dat de Raad er duidelijk voor heeft gekozen om vertegenwoordigers van de beroepsorganisaties als gelijkwaardige gesprekspartners in een commissie of

werkgroep te laten functioneren. 'Afgezien van de formele regeling van het stemrecht is hun positie en status dus niet anders dan die van de andere leden. Betekent het ontbreken van stemrecht nu dat de beroepsverenigingen in Arboraadsverband geen reële mogelijkheden zouden hebben om hun stem te laten horen? Het antwoord daarop is zeer beslist neen. Binnen de wettelijk vastgestelde advies- en overlegstructuur kunnen vertegenwoordigers van beroepsorganisaties als leden-deskundigen hun eigen opvattingen, ook al wijkt die af van de opvatting van sociale partners, in het door een commissie of werkgroep voor te bereiden advies tot uitdrukking brengen. Daarmee is volgens mij het niet hebben van stemrecht van ondergeschikt belang! Een voorbeeld hiervan noemde Spit het eind vorig jaar vastgestelde advies inzake veiligheidsdiensten en veiligheidskundigen, een advies waarin naast opvattingen van sociale partners ook opvattingen van een beroepsorganisatie werden opgenomen. Of de beroepsverenigingen de hun gegeven insprekruimte op de juiste wijze zullen invullen en benutten zal moeten blijken. Het platform zoals zich dat nu presenteert kan daaraan vorm en inhoud helpen geven', aldus Spit.

Evenredige vertegenwoordiging

Uitvoerig ging Spit in op de problematiek van het vertegenwoordigd zijn van beroepsorganisaties in Raadscommissies. De Raad heeft onlangs besloten dat deze organisaties in commissies en werkgroepen met niet meer zetels bedield worden dan werkgevers en werknemers. In de meeste gevallen zijn er meer beroepsverenigingen dan er getalsmatig zetels te vergeven zijn. 'Een probleem waar ook de werkgevers- en werknemersorganisaties mee te maken hebben', zo zei Spit. 'Oplossing hiervoor is het hanteren van representatiecriteria en in vormen van samenwerking. Zo werken de vak-

bonden samen in vakcentrales en de werkgeversorganisaties in de Raad van de Centrale Werkgeversorganisaties (RCO). De toekomstige rol van het Arboplatform moge duidelijk zijn. Het platform zou een plaats kunnen worden waar tussen de beroepsorganisaties onderling overleg plaatsvindt over hun inbreng in Arboraadsverband. Het platform krijgt daarmee dus met name een afstemmende en coördinerende functie. Ook zou in het platform overleg kunnen worden over de meest doelmatige bezetting van het aantal in Arboraadsverband voor de beroepsorganisaties beschikbare zetels. Nog een stap verder gaand in de lijn van het voorgaande zou men het platform ook een meer vertegenwoordigende functie kunnen geven. In die zin dat het platform namens de daarin vertegenwoordigde beroepsorganisaties met gezamenlijke standpunten naar buiten treedt. Ook in Arboraadsverband. Nog een stap verder zou zijn dat de beschikbare plaatsen voor de beroepsorganisaties dan kunnen worden ingenomen door vertegenwoordigers van het platform en niet langer door vertegenwoordigers van individuele organisaties!

Dat bij een dergelijke ontwikkeling ook een organisatiestructuur past die het mogelijk maakt om gezamenlijke standpunten aan de achterban voor te leggen, was voor Spit vanzelfsprekend. Hij besloot zijn inbreng aan deze middag met de wens dat over de door hem naar voren gebrachte zaken binnen het Arboplatform zal worden verder gediscussieerd. 'In mijn opvatting zal met een ontwikkeling in de door mij bedoelde zin de betekenis van de inbreng vanuit de beroepsorganisaties in belangrijke mate kunnen toenemen', aldus de voorzitter van de Arboraad. 'Ik hoop dat die discussie zowel voor de beroepsverenigingen, als voor het platform maar vooral ook voor de Arboraad, gegeven zijn doelstelling, vruchtbaar zal zijn'.

Godfried Korstjens